

Sygn. akt IV CSK 110/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc

w sprawie z powództwa małoletniego W. C.
przeciwko Z. S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 lipca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 16 października 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odrzuca skargę kasacyjną;**
- 2) zasądza na rzecz powoda od pozwanej kwotę 2700,-
(dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwana wniosła skargę kasacyjną, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] w części obejmującej pkt Ia w zakresie orzeczenia po pierwszym myślniku oraz w pkt II oddalającym apelację pozwanej w pozostałej części. W pierwszej podstawie kasacyjnej zarzuciła naruszenie art. 216 w zw. z 1082 i 5 k.c. a naruszenie przepisów postępowania wywiodła z naruszenia art. 378 § 1 i 320 k.p.c. Jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazała kwotę 76 093 zł stanowiącej wartość zasądzzonego na rzecz powoda zachowku.

W apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 lipca 2016 r. pozwana, bez wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia, wniosła o rozłożenie kwoty 89 801 zł zasądzonej z tytułu zachowku na 120 rat po 748,35 zł miesięcznie i umorzenie odsetek ustawowych od tej kwoty za okres „14 lipca 2016 r.”. W toku postępowania apelacyjnego pozwana ustanowiła pełnomocnika, który w piśmie z dnia 27 kwietnia 2017 r. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie I oraz IV - VI i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w O., ewentualnie o rozłożenie zasądzonej kwoty na 120 rat lub zmianę zaskarżonego wyroku przez odroczenie terminu płatności o 6 lat i oddalenie powództwa w zakresie odsetek ustawowych oraz nieobciążanie kosztami procesu. Zarzucił naruszenie art. 216 w zw. z 1082 k.c. przez zaniechanie rozważenia możliwości miarkowania wysokości należnego zachowku, art. 286 w zw. z 233 § 1 k.p.c. przez zaniechanie dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, a w granicach zaskarżenia bierze z urzędu pod roz wagę nieważność postępowania.

Granice przedmiotowe i podmiotowe apelacji wyznacza przede wszystkim zakres zaskarżenia wyroku sądu pierwszej instancji powiązany z granicami wniosków, który zgodnie z zasadą dyspozycyjności, określa granice ochrony żądanej przez apelującego. Ten zakres wyznacza granice kompetencji jurysdykcyjnych sądu odwoławczego, a więc granice, w których może rozpoznać

sprawę. Oznaczenie granic apelacji może nastąpić jedynie w apelacji złożonej skutecznie, a więc spełniającej zarówno wymagania określone w art. 368 § 1 i 2 k.p.c., jak wniesionej w terminie określonym w art. 369 § 1 lub § 2 k.p.c. Zmiana granic apelacji, dokonana po upływie terminu dwutygodniowego od doręczenia stronie skarżącej wyroku z uzasadnieniem jest bezskuteczna i nie wiąże sądu drugiej instancji, który rozpoznaje apelację w takich granicach, jakie zostały określone w apelacji złożonej w terminie.

W niniejszej sprawie skarżąca w apelacji złożonej w dniu 22 sierpnia 2016 r. określiła granice apelacji wskazując, że zaskarża wyrok Sądu Okręgowego w zakresie odsetek ustawowych i nie rozłożenia zasądzonej kwoty na raty. Fakt, że nie wskazała wartości przedmiotu zaskarżenia pozostaje irrelevantny dla wskazania zakresu, w jakim domagała się ochrony przez umorzenie odsetek i rozłożenie należności na 120 rat. Zmiany przedmiotowych granic apelacji skarżąca dokonała w piśmie z dnia 27 kwietnia 2017 r. kwestionując wysokość zasądzonej kwoty z tytułu zachowku przez podniesienie zarzutu naruszenia art. 216 k.c., a zatem po ponad siedmiu miesiącach od upływu terminu do złożenia apelacji. W takiej sytuacji procesowej, w której skarżąca w apelacji nie kwestionuje rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji w zakresie zasądzonej kwoty, niedopuszczalne jest „sprecyzowanie” apelacji po terminie przez rozszerzenie jej granic i to nie wprost przez wskazanie kwoty kwestionowanej ale przez podniesienie zarzutu, który prowadzić ma do tożsamego rezultatu. Nie można bowiem utożsamiać możliwości podniesienia przez skarżącą nowego zarzutu naruszenia prawa materialnego w toku postępowania apelacyjnego z dopuszczalnością rozszerzenia zakresu zaskarżenia. Nowe zarzuty naruszenia prawa materialnego mogą być wskazywane jedynie w zakresie zaskarżenia wskazanym w skutecznie wniesionej apelacji, natomiast niedopuszczalne jest rozszerzanie przez ich wniesienie przedmiotowego zakresu zaskarżenia.

Jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego, niedopuszczalnie rozszerzony zakres apelacji co do wysokości zasądzonej kwoty z uwagi na brak miarkowania nie był w ogóle przedmiotem rozpoznania, co w wyżej przedstawionej sytuacji procesowej było prawidłowe. Skarga kasacyjna nie przysługuje od orzeczeń nieistniejących (*sententia non existens*), a zatem wobec określonych

w skardze kasacyjnej granic zaskarżenia i podstaw (art. 398¹³ k.p.c.) dotyczących wyłącznie zagadnienia miarkowania oraz wobec braku substratu zaskarżenia, należało orzec o jej odrzuceniu jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 6 i 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

jw